

Granskningsrapport Borås Energi och Miljö AB

Stadsrevisionen • Borås

Rapport

Andreas Ekelund
Lekmannarevisorernas biträde

20
21

Till årsstämman i Borås Energi och Miljö AB
Organisationsnummer 556527-5590

Granskningsrapport för år 2021

Vi - Ingwer Kliche och Boris Preijde - av Kommunfullmäktige i Borås Stad utsedda lekmanna-revisorer i Borås Energi och Miljö AB - har granskat bolagets verksamhet under år 2021.

Granskningen har utförts enligt aktiebolagslagen och god revisionssed i kommunal verksamhet. Granskningen har utgått från bedömning av risk och väsentlighet. Vi har samarbetat med bolagets auktoriserade revisor och nyttjat sakkunnigt biträde från Borås Stads Revisionskontor i vår granskning.

Borås Energi och Miljö AB har under året bedrivit arbetet i linje med de mål för verksamheten som anges i bolagets ägardirektiv. Bolaget uppnår inte Kommunfullmäktiges avkastningskrav eller finansiella mål om soliditet. Bolaget uppnår däremot Kommunfullmäktiges utdelningskrav.

Vi bedömer att Borås Energi och Miljö AB:s verksamhet har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi noterar att styrelsen under 2021 genomfört ett omfattande arbete med att utveckla bolagets interna styrning och kontroll. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Granskningsresultat specificeras i granskningsredogörelse för Borås Energi och Miljö AB 2021.

BORÅS 2022-02-22

Ingwer Kliche

Boris Preijde

Till styrelsen för Borås Energi och Miljö AB

Granskningsredogörelse för år 2021

Enligt aktiebolagslagen 10 kap 3 § ska lekmannarevisorerna i den omfattning som följer av god revisionsredogörelse granska om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, samt om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Revisionskontoret i Borås Stad har biträtt lekmannarevisorerna vid granskning av bolaget och upprättandet av granskningsredogörelsen. Granskningsredogörelsen är riktad till styrelsen och utgör en rapportering av väsentliga iakttagelser, avvikelser och bedömningar. Granskningsredogörelsen utgör underlag för den granskningsrapport som lekmannarevisorn enligt lagstiftningen ska upprätta och som ska biläggas bolagets årsredovisning och behandlas på årsstämman. Granskningsrapporten bygger på en samlad bedömning av resultatet från den grundläggande granskningen och eventuella fördjupade granskningar som berör bolaget.

Granskningen tar sin utgångspunkt i lagstiftning, SKR:s God revisionsredogörelse samt Skyrevs och Starevs rekommendationer, med specificering utifrån en bedömning av risk och väsentlighet för bolaget. Åtgärder i förhållande till iakttagelser i föregående års granskning bedöms.

Väsentliga iakttagelser

Bolaget rekryterade under 2020 en ny VD. Den nya VD:n tillträdde sin tjänst i januari 2021.

Året har inneburit flera personalförändringar på ledande befattningar i bolaget. Bl.a. har bolaget under 2021 rekryterat ny HR-chef och ny insamling/återvinningschef.

Borås Energi och Miljö AB har under året arbetat med att slutföra projekt EMC. Projektet har under 2021 helt fasats in i bolagets ordinarie organisation. EMC projektets hade en budget om 3 667 mnkr inkl. fördyrningen om 500 mnkr. EMC projektet hade den 31 december 2021 en upparbetad investering om 3 552 mnkr med en slutkostnadsprognos om 3 585 mnkr. Slutrapportering av projektet kommer att färdigställas under första delen av 2022.

I slutförhandling med entreprenörer i projekt EMC har bolaget bl.a. krav på en entreprenör att isolering i kraftvärmeverket ska bytas ut. Tvisten är ännu olöst i avvaktan på skiljedomsförfarande.

Under 2021 har bolaget arbetat med att ta fram en ny fjärrvärmestrategi. Strategin beräknas färdigställas under 2022. Fjärrvärmestrategin ska innehålla vilka bränslen, produktionsanläggningar och kundbehov bolaget vill utveckla inom området. Den tekniska livslängden för avfallspannorna på Ryaverken är fram till cirka år 2035.

Bolaget har under året avvecklat användningen av fossila bränslen på Ryaverken. Avvecklingen innebär bl.a. att skyddsavståndet till anläggningarna reducerats.

Bolagets införsel av hushållsnära flerfacksinsamling har pågått under året. Införseln har under året bedrivits enligt beslutad budget och tidsplan. Införseln beräknas vara helt genomförd under 2023.

Saneringen av slamlagunen på Gässlösa har inte påbörjats ännu. Det återstår ställningstaganden om hur saneringen ska gå till och hur kostnaden ska fördelas mellan Borås Stad och bolaget. Det är ännu oklart vilken kostnad detta kommer innebära för bolaget.

Konkurrensverket genomförde under 2020 en tillsyn av Borås Energi och Miljö AB enligt lagen (2005:590) om insyn i vissa finansiella förbindelser m.m. Tillsynen indikerade att Borås Energi och Miljö AB omfattas av redovisningsskyldigheterna i lagstiftningen som bl.a. innebär upprättande av öppen och separat redovisning. Bolaget har redovisat enligt lagen fr.o.m. räkenskapsåret 2020 och har under 2021 arbetat med att förbättra särredovisningen.

Bolaget har under året aktualiserat en fråga om bolagets beslutanderätt när det gäller fjärrvärmepriset. Bolagets inställning är att fjärrvärme är en kommersiell produkt som konkurrerar med andra uppvärmningsalternativ och att den ska prissättas utifrån ett marknadsperspektiv. Dialog med ägaren har förts under året. Kommunstyrelsen beslutade 25 oktober 2021 att prissättningen från och med 2023 ska hanteras och beslutas av Borås Energi och Miljö AB.

Borås Energi och Miljö AB har under året rapporterat in sammanlagt nio olika avvikelser mot gällande miljötillstånd till berörd tillsynsmyndighet. Åtta av avvikelserna har tillsynsmyndigheten rapporterat vidare till åklagare där ärendena nu hanteras.

I Borås Stads Budget 2018 fick bolaget i uppdrag av Kommunfullmäktige att ta initiativ till en samägd solcellsanläggning där såväl företag, föreningar och privatpersoner ska kunna köpa andelar. Styrelsen i Borås Energi och Miljö AB beslutade 30 september 2021 bl.a. att ge VD i uppdrag att ta fram ett prospekt för att kunna efterhöra marknadens intresse och kunna ta fram stadgar för en ekonomisk förening alt. ett aktiebolag i frågan.

Bolaget har under året arbetat fram en ny vision och en ny affärsplan för perioden 2022-2024. Planen utgår från fyra övergripande mål.

Coronapandemin har endast påverkat bolagets verksamhet i liten utsträckning under året. Pandemin har framför allt medfört mer distansarbete för de anställda i bolaget.

Ekonomi

Borås Energi och Miljö ABs ekonomiska resultat för 2021 är 58,6 mnkr (budget 44,8 mnkr) efter finansiella poster. Resultatet beror främst på att Bolaget har haft högre försäljning av fjärrvärme och el i jämförelse med föregående år.

Kommunfullmäktige fastställde ett resultat-/avkastningskrav för året på 3 % avkastning på totalt kapital. Bolaget har därutöver ett finansiellt mål från Kommunfullmäktige för 2021 om en soliditet på 12 % och ett utdelningskrav om 10 mnkr. För att tydliggöra vikten av ett fokus på långsiktigt stärkt finansiell ställning har Kommunfullmäktige även beslutat om ett långsiktigt soliditetsmål (2030) om 20 %.

Bolaget redovisar 2,6 % avkastning på totalt kapital för året och en soliditet om 11,2 %. Bolaget uppnår inte Kommunfullmäktiges avkastningskrav eller finansiella mål om soliditet för 2021.

Bolaget föreslås av Kommunstyrelsen lämna ett koncernbidrag till moderbolaget Borås Stadshus AB om 10 mnkr. Bolaget uppnår Kommunfullmäktiges utdelningskrav för 2021.

En utmaning inför 2021 var enligt bolaget att fortsätta arbetet med att hitta en miljömässig och ekonomiskt fördelaktig användning av rågas. Bolaget har arbetat med frågan under året med målet att få till ett avtal om försäljning av rågas. För 2021 redovisas ett minusresultat om ca 62,1 mnkr avseende bolagets rågas. Under året gjordes en nedskrivningsprövning på affärsområde

Biogas. Nuvärdesberäkning av fritt framtida kassaflöde indikerade ett nedskrivningsbehov. En nedskrivning har därav gjorts om ca 41 mnkr avseende biogasens anläggningar. Undantaget nedskrivningen visar affärsområdet på ett negativt resultat under 2021 om ca 21,1 mnkr.

Återvinningstaxan höjdes under 2021 med 1,5 %, VA-taxan med 7 % och fjärrvärmepriset med 1,5 %.

Bolaget har under året haft nettointäkter genom försäljning av utsläppsrätter som uppgår till ca 5,3 mnkr.

Bolaget har 2020 tecknat ett nytt avtal med Borås Stad avseende arrende av marken vid Sobacken. Arrendeavgiften höjdes med ytterligare 2,5 mnkr från 2021.

Borås Energi och Miljö ABs långsiktiga ekonomiska resultat påverkas i hög grad av EMC eftersom fjärrvärme- och avloppsverksamheten är en dominerande del av verksamheten. Kommande år är det av avgörande betydelse för bolagets resultat och finansiella ställning att bolaget klarar av att genomföra en implementering av EMC i bolagets ordinarie verksamhet. Bolaget står även inför stora investeringar framöver.

Intern kontroll

Styrelsen har ansvar för den interna kontrollen i bolaget. Enligt Borås Stads regler för intern kontroll ska styrelsen genomföra riskanalys, upprätta planer för och genomföra uppföljning av den interna kontrollen. Bolaget ska också anta regler och anvisningar för intern kontroll.

Styrelsen har 11 november 2020 genomfört en egen riskanalys för 2021 som avsåg hela bolaget. Före styrelsens riskanalysarbete har styrelsens riskutskott arbetat med att analysera och värdera risker i växelverkan med bolagets ledningsgrupp. Riskanalysarbetet identifierade 24 topprisker och ca 200 ytterligare risker. Med utgångspunkt i riskanalysen fastställdes 15 kontrollmoment i den bolagsövergripande planen för intern kontroll. Avseende fem andra risker i riskanalysen fastställdes direkta åtgärder i syfte att hantera och minimera riskerna. Utöver det genomfördes avdelnings- och affärsområdesspecifika riskanalyser som blev underlag för avdelningarnas egna planer för intern kontroll.

Samtliga kontrollmoment och direkta åtgärder har avrapporterats löpande till styrelsen vid två tillfällen under året. Slutlig uppföljning av bolagets interna kontroll 2021 kommer att avrapporteras till styrelsen den 24 februari 2022.

Styrelsen har ett utsett riskutskott som arbetar under styrelsen med att fortlöpande identifiera och värdera risker. Bolaget har en framtagen rutin för riskhantering. Det finns även en rutin för intern kontroll som innefattar organisation, regler och anvisningar för intern kontroll. Styrelsen har 16 december 2021 fattat beslut om regler och anvisningar för intern kontroll.

Styrelsen och bolaget har sedan 2019 genomfört ett utvecklingsarbete avseende bolagets interna styrning och kontroll. Målsättningen var att under 2021 ha ett heltäckande interkontrollramverk som omfattar alla väsentliga risker inom alla processer och affärsområden och som följer COSO-modellen. Ramverket ska även omfatta de ISO-standarder som berör bolaget. Förstärkning av kontrollmiljön har gjorts genom att roller och ansvar har förtydligats. Bolaget har utsett en kvalitetssamordnare för arbetet med intern kontroll som tillsammans med bolagets kvalitetschef drivit arbetet. Hantering och uppföljning av bolagets interna kontroll sker i systemstödet Stratsys

Lekmannarevisorerna kan konstatera att implementeringen av Borås Energi och Miljö AB:s förändringsarbete när det gäller intern styrning och kontroll under 2021 varit inne i en avslutningsfas.

Bevakningsområden

Lekmannarevisorerna har under året särskilt bevakat projekt EMC, bolagets interna styrning och kontroll, arbetet med nytt vattenverk och styrelsens arbetsformer.

Styrelsens arbetsformer

Som en del av sin granskning av bolaget har lekmannarevisorerna 16 december 2021 haft ett möte med presidiet och VD i Borås Energi och Miljö AB. Styrelsen har under året utvecklat sina arbetsformer. Bland annat har presidiets roll förtydligats och närvaron av bolagets tjänstepersoner vid styrelsens sammanträden setts över.

Styrelsen har under året fastställt en arbetsordning för styrelsen och en instruktion för VD i enlighet med ägardirektivet.

Arbetet med nytt vattenverk

Borås Energi och Miljö AB har sedan 2019 bedrivit arbete avseende Borås framtida dricksvattenförsörjning. I oktober 2020 fattade Kommunfullmäktige inriktningsbeslut om framtida dricksvattenförsörjning. Bolaget gavs då bl.a. i uppdrag att genomföra detaljstudier av sjön Tolken som framtida dricksvattentäkt. Bolaget har genomfört förstudier och fördjupade utredningar under 2021.

Projektet i sin helhet består av tre olika faser. Det är först vid investeringsbeslut avseende andra etappen i FAS 2 som den totala investeringsutgiften för hela projektet kommer att bli känd. VA-verksamheten finansieras via VA-intäkter och det innebär att projektet kan ha en relativt stor påverkan på kommande års VA-taxeutveckling.

Borås Energi och Miljö ABs styrelse har 16 december 2021 beslutat att välja Tolken till Borås framtida vattentäkt och att genomföra projektet "Framtidssäkring av Borås dricksvattenförsörjning FAS 2, etapp 1 (projekterings- och upphandlingsskede)" fram till beslut (byggnationsskede) till en kostnad av 100 miljoner kronor. Styrelsen beslutade även att ge VD i uppdrag att slutföra och skicka in tillståndsansökan för vattenuttag i Tolken till Mark- och miljödomstolen. Ärendet är överlämnat till Kommunfullmäktige för ställningstagande då det bedömts vara av principiell karaktär.

Bolaget har under 2021 börjat fondera medel för investeringen i nytt vattenverk.

Fördjupade granskningar

Ärendeberedning i de kommunala bolagen

Lekmannarevisorerna har under 2021 genomfört en fördjupad granskning av ärendeberedningen i de kommunala bolagen. Projektets syfte är att granska om beredningsprocesserna till styrelse, Kommunstyrelse och Kommunfullmäktige är ändamålsenlig och förenlig med kommunallagens, aktiebolagslagens eller andra lagars krav på beredning.

Granskningen med resultat och rekommendationer kommer att delges berörda bolagsstyrelser i mars 2022.

Föregående års granskning

Inga kvarstående noteringar från föregående års granskning.

BEDÖMNING

Borås Energi och Miljö AB har under året bedrivit arbetet i linje med de mål för verksamheten som anges i bolagets ägardirektiv. Bolaget uppnår inte Kommunfullmäktiges avkastningskrav eller finansiella mål om soliditet. Bolaget uppnår däremot Kommunfullmäktiges utdelningskrav.

Bedömningen är att bolaget bedriver verksamheten i enlighet med det kommunala ändamålet och den kommunala kompetensen. Den interna kontrollen bedöms som tillräcklig.

Lekmannarevisorerna noterar att styrelsen under 2021 genomfört ett omfattande arbete med att utveckla bolagets interna styrning och kontroll.

Andreas Ekelund
Lekmannarevisorernas biträde

BORÅS
STAD

STADSREVISIONEN

Besöksadress Sturegatan 42 **Postadress** 501 80 Borås
Telefon 033-35 71 56 **E-post** revisionskontoret@boras.se
Webbplats boras.se/stadsrevisionen